

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 9.5.2011
čj. SRS 034821/2011

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 6 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 2.5.–8.5.2011

1. Počasí

Na počátku sledovaného období došlo k ochlazení a vytrvalejším dešťovým srážkám, které v horských polohách přecházely ve sněhové. Úterní denní teploty se pohybovaly jen mezi 3 až 5 °C. V noci z 3.5. na 4.5. panoval na celém území noční a ranní mrazík, při němž teplota klesla až k -7 °C. Uprostřed týdne se začalo vyjasňovat a postupně i oteplovat. Zpočátku ještě ranní mrazíky, odpolední teploty stoupaly na 12 až 15 °C a o víkendu dosáhly až ke 21 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Došlo k poškození řady porostů mrazem. Zejména byly poškozeny květy ovocných dřevin, plůdky třešní, slivoní, meruněk, broskví, listy a nové letorosty okrasných rostlin (duby, jasany, ořešáky, škumpy, kvetoucí pěnišníky, nové letorosty smrků), první rašící výhony raných brambor a zelenina v nevytápěných sklenících. Chladné počasí omezilo výskyt hmyzích škůdců. Probíhá chemická ochrana proti škůdcům řepky ozimé v době plného květu.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 31-39)

V okrese Domažlice (Hlohová, 5.5.) zaznamenán střední výskyt světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*). V okrese Cheb (Uval, 3.5.) zjištěn střední výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*). Slabý výskyt tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) pozorován v okrese Domažlice (Hlohová, 5.5.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Vajíčka a larvy kohoutků (*Oulema spp.*) – pozorovány v okrese Plzeň jih (Chlum u Blovic, 6.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vyhlýchých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vyhlýchých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vyhlýchých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 33–43)

Na pozorovacím bodě v okrese Tachov (Velký Rapotín, 3.5.) a Plzeň – jih (Vlčtejn, 4.5.) zjištěn výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis* f. sp. *hordei*)**.

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu **padlí ječmene** (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). **Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Obvykle od růstové fáze 30 BBCH. Fungicidní ošetření se provádí v kombinaci proti celému komplexu listových chorob. Je třeba střídat skupiny fungicidních účinných látek s cílem oddálit vznik rezistence patogena.**

Střední výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** sledován na Sokolovsku (Zlatá u Kynšperka nad Ohří, 3.5.) a na Rokycansku (Příkosice, 5.5). Slabý výskyt této choroby pozorován na Plzni – severu (Vochoz, 4.5.).

Zjišťování výskytu **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sítované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pozorován slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okresech Rokycany (Příkosice, 5.5.), Klatovy (Petrovice u Měčína, 4.5.), Plzeň - jih (Vlčtejn, 4.5.), Sokolov (Zlatá u Kynšperka nad Ohří, 3.5.), Domažlice (Ohučov, 5.5.) a Tachov (Tisová u Tachova, 4.5. a Velký Rapotín, 3.5.).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt vajíček a larev **kohoutků (*Oulema* spp.)** zjištěn v okrese Domažlice (Ohučov, 5.5.) a Plzeň – jih (Vlčtejn, 4.5.).

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá

JEČMEN JARNÍ (RF 21–23)

Na pozorovacím bodě v okrese Plzeň – jih (Vlčtejn, 4.5.) zjištěn slabý výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis* f. sp. *hordei*)**.

Pozorování a ochrana: viz ječmen ozimý

Požerky dospělců **kohoutků (*Oulema* spp.)** pozorovány v okrese Plzeň jih (Vlčtejn, 4.5.).

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá

Slabý výskyt **kříška polního (Psammotettix alienus)** zjištěn v okrese Plzeň jih (Vlčtejn, 4.5.).

Pozorování za slunného, bezvětrného počasí se provádí smýkáním na řidších a prosvětlených porostech.

Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Je třeba střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 61-65)

U porostů řepky došlo v důsledku mrazu k přechodnému povadnutí a ohnutí květenství. Po oteplení koncem období došlo k regeneraci rostlin. Chladné počasí omezilo výskyt živočišných škůdců. Většina porostů je v plném květu. Slabý výskyt dospělců **bejlomorky kapustové (Dasyneura brassicae)** byl zaznamenán v okrese Domažlice (Staňkov - ves, 5.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Slabé výskyty **blýskáčka řepkového (Meligethes aeneus)** zjištěny v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 2.5.), Tachov (Dlouhý Újezd, 3.5.) a Cheb (Jesenice u Chebu, 3.5.). Vzhledem k tomu, že porosty řepky ozimých již kvetou či rozkvétají, nemá ochrana proti blýskáčce řepkové již význam (tento brouk nejvíce škodí na poupatech). V okresech Plzeň – jih (Chocenická Lhota, 6.5.), Tachov (Dlouhý Újezd, 6.5., Pernolec, 5.5.) a Domažlice (Staňkov – ves, 5.5.) zjištěn slabý výskyt **krytonosce šešulového (Ceutorhynchus assimilis)**.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti:

do BBCH 60 – práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 – práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny.

MÁK SETÝ (RF 24)

Na Klatovsku (Měčín, 4.5.) pozorován střední výskyt dospělců **krytonosce kořenového (Stenocarus fuliginosus)**.

Pozorování dospělců probíhá od fáze 10-22 BBCH, pozorování larev v období stonkování 40-49 BBCH.

Signalizujeme ošetření porostů do fáze 4-5 listů v případě výskytu 3-4 brouků na 1m řádku. Proti larvám na kořenech jsou chemické přípravky neúčinné.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 64-65)

Na Rokycansku, Tachovsku a dalších okresech došlo k významnému 50% až 100% poškození květů jabloní mrazem v závislosti na lokalitě.

Slabý výskyt **padlí jabloně (Podosphaera leucotricha)** byl zjištěn na listech v sadu v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 4.5.).

Včasné a opakované mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

Výskyt pílatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*) zatím nebyl na optických lapácích (bílých lepových deskách) zjištěn.

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku.

Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

V sadu Nebílovy (okres Plzeň – jih, 4.5. a 6.5.) zjištěn první slabý výskyt obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*) ve feromonových lapácích.

Peckoviny SLIVŮŇ (RF 71)

Vlivem ranních mrazíků jsou květy a plůdky mnohých porostů slivoní poškozeny.

Ve feromonových lapácích zjištěn první slabý výskyt dospělců obaleče východního (*Cydia molesta*) v sadu Nebílovy v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 4.5.). Obaleč švestkový (*Cydia funebrana*) zatím nebyl ve feromonových lapácích zaznamenán.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová